

Euromf

European midfield

BEKNOPT VERSLAG

Euromf EZA-Seminarie, Boekarest, 1 en 2 oktober 2015

Financieel ondersteund door de Europese Unie

De betrokkenheid van de sociale partners om de sociale uitsluiting op de arbeidsmarkt aan te pakken - Focus op het aanpakken van de problemen van de migrerende werknemers van binnen en buiten de EU

In dit korte verslag zullen we proberen om de belangrijkste punten van de discussie en de presentaties te schetsen. Het is onmogelijk om volledig te zijn.

We willen graag beginnen met het herhalen van twee opmerkingen gemaakt op het seminarie:

- "Het is ok om een lijst van alle problemen te maken, maar we hebben al te veel lijsten. Nu is het tijd om te handelen en te reageren. Yes, we can."
- "Verwijzend naar Bernard Shaw: Als iedereen naar het seminarie zou komen met een appel en die zou ruilen met zijn buurman, zouden we naar huis gaan met nog steeds slechts één appel. Aan de andere kant, als iedereen een idee deelt, gaan we allemaal naar huis met een heleboel ideeën."

Het is ook duidelijk dat wij niet geloven in de liberale visie op de samenlevingsopbouw, een zienswijze die dezer dagen de EU-politici en hun beleid dicteert. Wij geloven in een sociaal gecorrigeerde economie en een samenleving gedreven door rechtvaardigheid en solidariteit.

Toen we een jaar geleden het onderwerp van dit seminarie kozen, konden we niet vermoeden dat het ten gevolge van de vluchtelingen crisis en de huidige politieke uitspraken in een verdeeld Europa zo'n heet hangijzer zou worden.

Als we luisteren naar de taal van de liberale en nogal rechtse en nationalistische politieke leiders, is het duidelijk dat ze hopen om de angst voor het onbekende (lees: vluchtelingen en migranten) te gebruiken als hefboom en basis voor hun politieke beslissingen. Ze zeggen altijd dat ze ons welzijn en ons goede sociale systeem willen beschermen.

Migratie is een heel oud fenomeen. Na de Tweede Wereldoorlog ging een toenemend aantal migranten en vluchtelingen op zoek naar een beter leven in Europa. En Fort Europa schiep steeds meer beperkingen voor migranten en vluchtelingen. Uit onderzoek blijkt dat deze manier van reageren enkel het aantal doden onder de vluchtelingen verhoogt. Analyse wees ook uit dat meer regels alleen maar leiden tot een steeds beperkter en moeilijker migratiestroom. Zodra een systeem is vastgelegd, is het zeer moeilijk om ervan los te komen. Het wordt een soort gevangenis. Dit is nadelig voor de economische ontwikkeling.

Afgezien daarvan was er nog een dringend verzoek aan politiek Europa. Politici denken in termen van stemmen, niet in termen van leiderschap. We hebben nu het soort leiderschap nodig dat een evenwicht schept tussen alle positieve en negatieve elementen van migratie. Dit betreft zowel de migranten als de vluchtelingen want in feite zijn hun problemen vergelijkbaar.

Het is duidelijk dat het machtigen van de angst voor het onbekende, in dit geval migratie, elk goed beleid doodt. We moeten ons hiertegen verzetten en de echte feiten en cijfers dag na dag blootleggen.

Onze aandacht werd op nog een andere tegenstrijdigheid gevestigd:

Vandaag "is ons ... verteld ... dat het redelijk en aanvaardbaar is om te discrimineren voor onze eigen bestwil ... in het belang van de nationale veiligheid ... [naast] ... een beter integratiebeleid'

MAAR "... het is belangrijk om te vragen wat het betekent om te eisen van immigranten en minderheden te integreren in samenlevingen die hen beschouwen als een potentiële bedreiging voor de veiligheid van hun volk".

De dingen die we moeten verdedigen voor migranten en vluchtelingen:

- een veilig bestaan, een fatsoenlijke baan en gezinsleven, burgerschap, welzijn, waardigheid en respect,
- de fundamentele rechten waarvoor de vakbonden strijden,
- komen en gaan in vrijheid,
- mensensmokkelaars vervolgen en bestraffen.

De problemen van de migranten zijn niet alleen gerelateerd aan werk en economie. Migratie heeft vele gezichten en moet worden benaderd vanuit verschillende invalshoeken. Het is belangrijk om vanuit hun wereld naar de situatie te kijken en naar hun verhalen te luisteren met een open geest, en niet te worden beïnvloed door ons potentieel eenzijdig denkkader. We moeten vermijden vanuit een idealistische benadering naar het probleem te kijken, maar vertrekken vanuit de realiteit en het gezond verstand.

Het is ook duidelijk dat de Europese interne migratie zijn oorsprong vindt in het feit dat het leven in de minder ontwikkelde landen van de EU heel hard is. Zelfs de nasleep van de crisis kon beter in West-Europa doorstaan worden dan in Oost-Europa en de Baltische Staten.

De problemen houden niet enkel verband met werkgelegenheid, arbeidsvoorwaarden, enz., maar ook met het achterlaten van familie en vrienden. Ook kinderen blijven achter. Hoe zit

het met hun onderwijs en hun behoefte aan genegenheid? Wie houdt zich bezig met dat aspect van migratie uit het Oosten en de Baltische regio naar het Westen?

Migratie genereert altijd een positieve en een negatieve kant, zowel voor de migranten zelf als voor het gastland en het land van oorsprong. Het zichtbaarste effect is het terugvloeiën van geld naar het land van herkomst: dat wordt geïnvesteerd in meer en betere huisvesting. Op dit moment wordt spaargeld niet gebruikt om nieuwe economische activiteiten te creëren en te ontwikkelen. Dat oplossen zou een uitdaging zijn voor de EU. Ook is het belangrijk om rekening te houden met het feit dat arbeidsgerelateerde migratie niet altijd succesvol is. Dit probleem blijft vaak in de schaduw.

Verscheidene sprekers wezen op de noodzaak van een heldere en rechtvaardige regeling van rechten en verplichtingen van migranten en vluchtelingen in de gastlanden. Enkel een grondige wetgeving zal het vrije verkeer van werknemers tussen landen aanmoedigen, verzekeren en vergemakkelijken. Deze kwestie is dringend en zou zonder aarzelen moeten aangepakt worden door de Europese beleidsmakers omdat er, omwille van verschillende redenen, een constante toevloed zal zijn van werknemers. Een passende reglementering zou de zaken ook vereenvoudigen voor de administraties omdat ze makkelijker uit te leggen, toe te passen en te controleren is.

Een defensieve benadering van de instroom van migranten en vluchtelingen zal enkel leiden tot meer beperkingen en uitmonden in meer doden op het pad van migratie.

Het is belangrijk een socialezekerheidsstelsel te creëren dat wereldwijd kan functioneren. Sociale zekerheid moet een systeem zijn dat de werknemer begeleidt waar hij of zij ook gaat. Om dit te bereiken is het volgende nodig:

- Toegang tot sociale zekerheid in gastlanden en landen van oorsprong omdat dit de mate van kwetsbaarheid beïnvloedt.
- Overdraagbaarheid tussen gastlanden en landen van oorsprong is belangrijk om verlies van opgebouwde aanspraken te vermijden.
- Een evenwicht tussen de noden van de werkgever en de bescherming van de werknemer in de arbeidsmarktomstandigheden voor migranten in gastlanden enerzijds en het recruiteringsproces in landen van oorsprong anderzijds.
- Toegang tot informele netwerken kan een informeel sociaal vangnet zijn dat migranten en hun gezinsleden ondersteunt.
- Mobiliteit van de arbeid en mobiliteit van het recht.

We worden zwaar uitgedaagd door de grote verschillen tussen collectieve overeenkomsten betreffende minimumweddens, arbeidsomstandigheden en sociale zekerheid.

Niet enkel regulering en wetgeving zijn belangrijk. Er is ook de kwestie van de ontvangst van migranten in de samenleving.

Om dat te doen werken, hebben we middenveldorganisaties nodig die zich om deze ontvangst bekommeren, bv. het [Internationaal Comité](#) in België. We hebben zelforganisaties van migranten nodig, die zij aan zij staan met vakbonden en organisaties van zelfstandige ondernemers. Vakbonden moeten zich openstellen voor het verdedigen van migranten en vluchtelingen en migranten aanwerven die bekend zijn met de werkelijke problemen en de

verschillende culturen.

Vakbonden en middenveldorganisaties moeten in de hele EU samenwerken. Ze moeten manieren vinden om de migrerende werknemers te bereiken en te informeren, zelfs wanneer dat met de hulp van echtgenotes of partners moet.

De belangrijkste problemen van migrerende werknemers zijn:

- belemmeringen van de toegang tot informatie,
- onvoldoende kennis van de wetgeving,
- ontoereikende talenkennis,
- afhankelijkheid van arbeidsbemiddelaars,
- niet vertrouwd zijn met de rol van de vakbonden,
- culturele verschillen.

Een grote uitdaging voor de vakbonden is zowel migrerende werknemers als leden op te nemen in de organisatie als geëngageerde vrijwilligers. Om vertrouwd te zijn met de problemen moeten vakbondsvertegenwoordigers in nauw contact zijn en goed luisteren. Meertalige folders met informatie over wetgeving zijn een goede hulp.

Lokale overheden, en overheden op zich, moeten weten wat er op de werkvloer gebeurt en wat de werkelijke toestand is van de migrerende werknemers. Vluchtelingen en migrerende werknemers dromen er ook van zelfstandig ondernemer te worden. Overheden moeten bemiddelaars en middenveldorganisaties gebruiken die de vinger kunnen leggen op de echte belemmeringen voor een eerlijk en performant beleid.

Ervaringen in Italië leren ons dat het belangrijk is projecten en initiatieven te creëren die voorzien in een actieve rol voor migranten en vluchtelingen. Ze moeten de mogelijkheid hebben betrokken te raken, om hun eigen project te starten. In dat levensproject krijgen ze een coach en kunnen ze hun competenties ontwikkelen. Het probleem is dat er voor dit soort initiatieven geen structurele financiële ondersteuning aanwezig is.

Er werd ook duidelijk gemaakt dat het geen doel op zich kan zijn om migrerende werknemers aan te trekken wanneer er een tekort is op de interne arbeidsmarkt. De juiste benadering is een duaal beleid: goed zorg dragen voor migrerende werknemers die ons sociale systeem binnentreden (diploma, weddes, vergunningen) en tegelijkertijd een campagne lanceren om de werklozen uit het interne arbeidspotentieel of werknemers die zoeken naar een nieuwe uitdaging aan te trekken.

De problemen van huispersoneel overspannen de hele EU, zijn zelfs wereldwijd, en vereisen dus een globale aanpak. We moeten een gezamenlijke actie tot stand brengen. Vakbonden moeten alle EU-landen dwingen de aanbevelingen van de ILO te ondertekenen.

Een belangrijke groep van migrerende werknemers en vluchtelingen zijn de werknemers zonder papieren. We hebben het niet enkel over huispersoneel. Migrant zonder papieren worden tewerkgesteld in allerlei soorten jobs, meestal in de bouwsector. We moeten blijven wijzen op de noodzaak te informeren, activeren en bemiddelen, te pleiten voor actieve handhaving van rechten, hindernissen te omschrijven en de economische onderhandelingspositie van werknemers te verbeteren.

Naast vakbonden zijn ook de zelforganisaties van migrerende werknemers en hun gezinnen belangrijk: zij creëren een netwerk. Afgezien van het belang van dit netwerk zelf, is het ook een belangrijke bemiddelaar bij het vinden van werk. Zelforganisaties van migranten oprichten is bevorderlijk voor hun zelfvertrouwen, taalverwerving, etc. Een belangrijk neveneffect is dat ook hun engagement als vrijwilliger een proces is dat hun vaardigheden opbouwt.

Euromf EZA-Seminarie, Boekarest, 1 en 2 oktober 2015

Financieel ondersteund door de Europese Unie

Mon Verrydt, 21 oktober 2015